

Minnesanteckningar från Kommungruppens tredje möte

8 december 2017, Stockholm

Deltagare;

Gunilla Glasare (ordförande)	SKL
Anders Fredriksson	Knivsta kommun
Eric Åkerlund	Västra Götalandsregionen
Ingemar Svensson	Region Jönköpings län
Kajsa Frisell	IT&Telekomföretagen
Lars Sandqvist	Telenor
Lina Alm	Finspångs kommun
Maria Sörman	PTS
Per Fröling	Svenska stadsnätsfören
Robert Liljeström	Telia
Selda Taner	SKL
Anna Wibom	Bredbandsforum
Thomas Jansson	Bredbandsforum
Åsa Lindskog	Bredbandsforum
Göran Hedström	A-Focus

Elin Bertilsson (Karlstads el- och stadsnät), Jonas Olsson (Gällivare kommun) och Ulf Linderöth (Malmö stad) hade förhinder vid mötet.

Agenda;

1. Välkomna och summering av förra mötet
2. Innehåll i en Bredbands-boost
3. Grupparbete för att definiera innehåll i programmet
4. Lunch
5. Omfattning och genomförande av Bredbands-boost
6. Grupparbete om programmets omfattning och genomförande
7. Summering och avslutning av mötet

Öppnande av mötet

Gunilla Glasare hälsade alla välkomna till Kommungruppens tredje möte.

Åsa Lindskog presenterade dagens agenda och målet med mötet; att förfinna och definiera konceptet ”Bredbands-boost” till en sådan detaljnivå att det blir möjligt att påbörja arbete med att utveckla programmet.

Summering av förra mötet

Åsa Lindskog summerade slutsatserna från förra mötet. Det underlag som presenterades återfinns i Powerpoint-filen som användes vid mötet.

Åsa berättade att en avstämning hållits med Näringsdepartementet (Nicklas Liss Larsson och Gustaf Molander) om arbetsgruppens inriktning och resultat hittills.

För att samla in information om hur en bredbands-boost kan utformas har Göran, Selda och Åsa sedan förra mötet även samlat in information om program riktade mot kommuner t ex SKLs utbildning ”Förenkla-helt enkelt” och SKLs och Vinnovas program ”LEDA för smartare välfärd”.

Innehåll i en ”Bredbands-boost”

Göran Hedström presenterade förslag på olika teman eller komponenter som en ”Bredbands-boost” kan bestå av;

1. **Inspiration och utmaning:** varför och på vilka sätt är bredband viktigt för kommunens välmående
2. **Inventeringen:** hur ligger vi till, vilka är utmaningen vi har kvar? (Förutsättningar, utmaningar, nuläge, invånarnöjdhet).
3. **Strategiska vägval:** vilka är valen, för och nackdelar, vad bäst för er? (modeller för utbyggnad. Samverkan)
4. **Bredbands task-force:** – hur etablera kommunens lokala ”ledningsgrupp/nämnd” för bredband
5. **Mer fiber för pengarna:** Få din kommun att bli kostnadseffektiv och attraktiv för fiberinvesteringar. (processer)
6. **Ditt stadsnät:** – lönsamhet kontra samhällsnytta, hur än er optimala mix? Stadsnätets marknadsroll.
7. **Styrdokument strukturen:** Översyn av hur bredband inkluderas i relevanta styrdokument och anpassning av lokala processer till ny lagstiftning t ex PBL.

Mer information återfinns i Powerpoint-filen som användes vid mötet.

En diskussion hölls i plenum om de förslagna temana. Några områden som diskuterades var;

- Alla punkter ovan är relevanta, men innehåll och vilka punkter som ingår i ”boosten” behöver anpassas efter mottagare.
- Det saknas en punkt som beskriver marknadssituationen i kommunen; tex vilka bredbandsaktörer som finns etablerade/ har pågående projekt i kommunen. Punkt 6 kan breddas till att omfatta både stadsnät och marknadssituation.

- Andra områden som skulle kunna läggas till är information om bredbandsstrategin, beskrivning av konkurrenslagstiftning och spelregler för en ”sund konkurrens”. För denna typ av allmänbildande information är det förmodligen bättre att hänvisa till PTS bredbandsskola för kommuner. Det skulle kunna vara en rekommendation att kommuner som deltar i ”boosten” först deltar i bredbandsskolan.
- Vi bör kunna kräva en motprestation av kommuner som deltar i ”boosten”.
- Det är viktigt att kommunerna som deltar själva tar initiativet och verkligen vill delta i programmet.
- Flera föreslagna teman behandlas även i Bredbandsforums arbetsgrupp Landsbygdsgruppen. Viktigt att samordna arbetet mellan grupperna.

Grupparbete för att definiera innehåll i programmet

Grupparbete hölls för att diskutera och beskriva vilket innehåll som bör ingå i en ”Bredbands-boost”. Arbetsgruppen delades in i tre grupper för att för varje föreslaget tema (punkt 1 -7 ovan) diskutera frågeställningarna;

- Vilket innehåll bör avhandlas?
- Vilka frågeställningar bör ingå (som kommunen kan ställa sig)?

Nedan listas åsikter som presenterades inom ramen för grupparbetet;

1. **Inspiration och utmaning:**

- Prata om digitalisering och effektivisering för att sedan koppla till infrastruktur.
- Inkludera gärna en visionär del och visa på nya trender.
- För att informationen ska kännas relevant behöver man bryta ner till lokala förutsättningar. Ju mer lokalt anpassad man kan få informationen desto bättre.
- Hitta siffror och data som känns relevant för kommunen/lokala förutsättningar.
- Informationen behöver vara både lockande och skrämmande. Framförallt fokus på inspiration.
- Beskriv hur digitaliseringen/bredband kan effektivisera kommunens egen verksamhet och underlätta det kommunala uppdraget. Visa att digitala tjänster är ett måste för att hantera ökade kostnader.
- Beskriv hur bredband kan underlätta för kommuninvånare i vardagen.
- Beskriv hur lokala företag gynnas av / förutsätter tillgång till bredbandstjänster. Statistik om företagande kopplat till bredband.
- Inspirationen och utmaningarna behöver få bred förankring inom kommunen, även hos kommunstyrelse och förvaltningschefer.

2. Inventeringen:

- Kartläggning av nuvarande situation är en förutsättning för att kunna diskutera och göra strategiska vägval. Inventering behöver hållas på en lagom nivå, så att den fungerar som ett underlag till de strategiska diskussionerna.
- Den som håller i ”boosten” behöver förbereda inventeringen, genomföra analyser med kommunens data, och ta med ett paket med information och underlag till mötet med kommunen.
- Status, hur ligger kommunen till i bredbandsutbyggnaden både fiber och mobilt.
- Vilka av kommunens objekt/verksamheter är uppkopplade? (Dialog behövs med kommunen innan mötet om detta).
- Vilka bredbandsaktörer finns i kommunen.
- Undersök mha Bredbandskollen vilka hastigheter som finns tillgängliga i kommunen.
- Hur nöjda är medborgarna? Nöjdhetsindex hos kommuninvånare skulle kunna få upp intresset. Se exempel på undersökning som genomförts i Sörmland.
- Hur nöjda är företagen i kommunen? Finns data i Företagsbarometern som kan användas?
- Vilka villkor har kommunen för anläggning av fiber (och ev etablera mobilmaster)? Beskriv kommunens förutsättningar att själva påverka hur attraktiv kommunen blir för bredbandsaktörer.
- I vilken omfattning används bredbandstjänster i kommunen / anslutningsgrad?
- Vilka digitala välfärdstjänster används i kommunen? Benchmarking mot andra kommuner.

3. Strategiska vägval:

- Bemanning för att diskutera strategiska vägval bör vara kommunstyrelse(KSO) och förvaltningschefer.
- Hur mycket kan och bör kommunen göra själv? Hur går man tillväga?
- Hur mycket pengar som behövs/kan skjutas till?
- Hur kan man göra det attraktivt för aktörer att komma och bygga?
- Hur långt kan/behöver kommunen gå vad gäller digitalisering?
- Koppla digitalisering till långsiktiga visioner för kommuner. Är många av kommunens visioner kopplade till digitaliseringsfrågor?
- I exempelkommunerna Mittköping/Godköping presenteras bra exempel på frågor som kommunen bör ställa sig.
- Viktigt att tänka på att man behöver hålla fast vid vägval en längre tid innan man ser resultat. Vägval behöver följas upp regelbundet. Vid behov behöver man kunna justera strategi under resans gång.

4. Bredbands task-force:

- Vilka funktioner behöver ingå i en sådan task force? Viktigt att tänka brett – inte bara IT-chefen, bredbandssamordnare, stadsnät etc. Representanter från områden som samhällsbyggnad, skola, näringsliv mm kan ingå i gruppen.
- Viktigt att sätta projektmetodik för gruppen. Struktur för återrapportering, uppföljning, budget, prioriteringar osv.
- När man pekat ut funktioner så sätter man roll, mandat, uppdrag
- En styrgrupp bestående av kommunstyrelse och tjänstemän på ledningsnivå bör styra projektgruppens arbete över tid. En särskild budget bör avsättas för arbetet.
- En task force kan fungera som kommunens bredbandsforum.

5. Mer fiber för pengarna:

Exempel på frågor som kommunen kan ställa sig;

- Finns tydligt utpekad kontaktperson hos kommunen för bredbandsutbyggnad så att ärenden kan hanteras snabbt/effektivt?
- Finns tydliga och enhetliga riktlinjer för markavtal, bygglov mm?
- Finns en färdig process för ärenden som kommer in ?
- Har kommunen tydlig kommunikation och transparenta vägval?
- SKLs utbildning Förenkla –helt enkelt visar på hur man behöver arbeta.

6. Ditt stadsnät

- Se över ägardirektiv så att det överensstämmer med kommunens strategiska vägval.
- Exempel på frågor som kommunen kan ställa sig är;
 - Vilken roll ser man att stadsnätet ska i förhållande till marknadsaktörer?
 - Är Public Private Partnership i balans? Är kommunen transparent i vilka vägval som görs? Inbjuder kommunen till etablering? Underlättar man för aktörer att etablera sig i kommunen?
 - På vilket sätt ska man nå ut till de sista 2 % eller 10%?.
 - Vilka avkastningskrav bör man ha på stadsnätet? Är det ok att stadsnätet uppvisar sämre resultat om man väljer att bygga ut till de sista %?
- Viktigt att tänka mer helhet – är det stadsnätet som ska bygga det här? – i så fall, hur bekosta?

7. Styrdokument strukturen:

- Vald strategi för bredbandsarbetet måste inkluderas i RUS, ÖP, mål och budget.
- Mål för digitalisering måste sättas utifrån olika perspektiv och nyttor.
- Genom styrning måste säkerställas att infrastrukturen är robust, säker och tillgänglig.
- Bredbandsmålen måste även inkluderas i styrdokument för kommunala bolag
- De kommuner som lyckats bra jobbar med tvärfunktionella grupper.

- Vi behöver visa på nyttan av och goda exempel på att inkludera bredband i styrdokument.

Omfattning och genomförande av Bredbands-boost

Göran Hedström presenterade alternativa upplägg för att genomföra en ”Bredbands-boost”. De resurser som kommer att behövas beror i hög grad på programmets omfattning i form av bredd och djup. En annan betydande faktor är i vilken utsträckning som programmet utförs på plats hos kommunen, eller på distans. Det underlag som presenterades återfinns i Powerpoint-filen som användes vid mötet.

Några kommentarer som kom upp kring omfattning och genomförande var;

- Det uppdrag vi fått (att ge vägledning till kommuner) innebär att vi behöver beröra alla, eller de flesta, områden av det föreslagna innehållet. Ska det verkligen skapa värde för kommuner så krävs större omfattning.
- Det går förmodligen inte att presentera alla frågor på en dag. Frågorna måste landa tankemässigt hos kommunledning.
- Möten på plats ute hos kommunen är ett måste. Alla möten behöver dock inte vara fysiska möten. Websändningar och online-möten kan vara komplement till fysiska möten.
- Formatet behöver anpassas efter innehåll. En del ämnesområden behöver kanske inte presenteras i ett möte utan kan tillhandahållas utanför workshopen, i skriftligt format. Vi behöver tänka igenom vad som går att presentera via checklistor, texter mm.
- Uppföljning är viktigt för att skapa ytterligare incitament och deadlines för färdigställande.
- Vi behöver göra en pilot med någon eller några kommuner ganska snart för att se hur det fungerar.

Grupparbete om omfattning och genomförande av programmet

Grupparbete hölls för att beskriva alternativa upplägg och omfattning för en bredbands-boost. Arbetsgruppen delades in i tre grupper för att beskriva programmet ur att antal olika aspekter;

- Översiktlig beskrivning av innehåll eller agenda?
- Vilka från kommunen deltar? Vem inom kommunen är huvudsaklig målgrupp?
- Vilka deltar som ”guider” och genomför programmet ute hos kommunen?
- Vilket underlag / material behöver Kommungruppen ta fram som underlag för genomförande av boosten?
- Vad behöver göras för att förbereda och följa upp boosten?
- Vem äger och förvaltar programmet?

Nedan beskrivs förslag på koncept som presenterades inom ramen för grupparbetet;

Förslag 1: Ett helt uppkopplat "Kommunnamn" 2025.

- Inledningsvis bör ett *telefonmöte* hållas för att stämma av förväntningar, förbereda/stämma av underlag från kommunen, säkerställa att rätt kompetens som deltar i mötena. Viktigt att de som deltar har rätt mandat och är lösningsinriktade.
- *Möte 1*. Inför mötet behövs en attraktiv inbjudan från flera avsändande / organisationer. Detta behöver vara en halvdags, fysiskt, möte som består av inspirationsföreläsning, snabba digitala mentometeraktiviteter, presentation av utgångsläge, aptitretare för med detaljerad inventering.
- Sedan bör det vara 3-4 veckor utan möten där kommunen som motprestation får möjlighet att se över befintliga strategier, organisation, ägardirektiv, samarbetsavtal mm.
- *Möte 2* bör vara ett fysiskt möte under en heldag.
 - Kommunen presenterar vad man har kommit fram till i den egna analysen
 - Presentation av inventeringen av nuvarande situation och medborgarnas åsikter, uppföljning av aptitretaren. Visa på utmaningar i kommunen.
 - Interaktiv aktivitet kring strategiska vägval: teman, gruppdiskussioner, prioriteringar. Strategiska vägval handlar om vad, medan task-force ligger i huret. Viktigt att prioritera i de diskussioner som görs.
 - Mappa resultat mot kommunens årshjul och budget.
 - Viktigt att ha respektfullt förhållningssätt och att deltagarna verkligen har mandat att jämföra olika handlingsalternativ och besluta om genomförande.
 - Det är viktigt att vara mycket väl förberedd för att kunna gå in på knepiga frågor.
- Genomför ett digitalt uppföljningsmöte om väg framåt och för att skapa en projektorganisation.
- Till och med möte 2 deltar styrgrupp bestående av delar av kommunstyrelsen, valda personer från kommunens organisation och projektledare. Efter möte 2 driver projektledaren arbetet vidare.
- Regional och lokal bredbandskoordinator deltar som guider, i vissa fall tillsammans med Ssnf, PTS eller Bredbandsforum.

Förslag 2: "Kommunnamn" mot framtiden

- Bör bestå av möten med workshops vid 2 tillfällen. Däremellan behövs ett avstämningsmöte som kan hållas på distans.
- Innehåll i boosten bör bl a vara;
 - Inspiration och ekonomi/värde med digitalisering för kommunen.
 - Nulägeskartläggning är viktigt för att kunna ge rätt råd.
 - Diskussion om vad detta innebär för kommunen i fråga. Enas om vad kommunen behöver göra. Därefter går man in på HUR man ska göra.
 - Justering av styrdokument så att nya vägval avspeglas (även styrdokument för bolag).
 - Samverkansavtal med operatörer – vad bör finnas med och inte.

- Man måste väva in det tekniska (fiber, mobilt, tele) så att det beskrivs på en grundläggande nivå.
- Aktiverande workshops är viktiga för att nå det strategiska vägvalet.
- Bredbandskoordinatören har huvudansvar för att guida arbetet och har en viktig roll genom hela programmet.
- PTS och Bredbandsforum förvaltar och äger programmet.
- Deltagare: Kommunalråd, kommunal ledningsgrupp och förvaltnings och avdelningschefer – viktigt att ha en dialog med kommunen om vilka som ska delta. En person på kommunen måste vara ansvarig och fungera som kontaktperson. Viktigt att kommunchef är beställare. Kommunala bolagsledningar kan sitta med i uppstartsmöten. Även näringslivschef och näringslivssamordnare viktiga aktörer. Tänk på att även involvera de som är mest mot.

Förslag 3: Bredbandsboost

- Inventeringen behöver förberedas innan första mötet med kommunen.
- Möte 1. En dags inledning där de tre områdena ”inspiration och utmaning”, ”inventering” och ”strategiska val” avhandlas. Strategiska val går man igenom i workshop-format. En övergripande genomgång behöver även hållas för övriga teman (punkt 4-7 i listan på sidan 2). Det är viktigt att guiden är väl förberedd och har anpassat informationen till kommunens situation.
- Kommunen får i hemläxa att under en till två månader arbeta igenom punkt 4-7 och förbereda underlag.
- Möte 2 hålls en till två månader efter möte 1 och utgör en heldag med redovisningar och workshops.
 - Kommunen redovisar resultat från hemläxan.
 - Workshop hålls för att hitta rätt vägval och inriktning.
 - Mötet resulterar i en aktivitetsplan och i en definierad task-force som ska genomföra aktiviteterna.
- Arbetet lämnas sedan över till kommunens task-force eller projektgrupp.
- Det är viktigt att den regionala bredbandskoordinatören är engagerad genom hela processen och finns tillgänglig för att stötta kommunen i uppföljningar och efterarbeten.
- Det är A och O att de strategiska frågorna som ställs i mötena är mycket väl genomtänkta och anpassade till kommunen.
- Kommunstyrelse och relevant förvaltningschef deltar i möte 1 och möte 2. I möte 2 deltar även kommunens ”task-force”.
- De som deltar för att guida arbetet är Bredbandskoordinator, PTS, Bredbandsforum. En viktig framgångsfaktor är att en duktig workshopledare och inspiratör deltar.
- Bredbandsforum (dvs relevanta aktörer från Bredbandsforums styrgrupp, inte kansliet) kan äga programmet men PTS förvaltar.
- Det underlag som behöver tas fram inför genomförande av boosten är:

- Inspirations- och utmaningsmaterial. Tas fram av Kommungruppen.
- Inventering. Genomförs av PTS tillsammans med bredbandskoordinator.
- Frågeställningar om strategiska vägval.
- Faktorer som ger mer fiber för pengarna. Baserat på fiberrapport och Godköping. Tas fram av Kommungruppen.
- Ditt stadsnät och marknadssituationen i kommunen. Här behöver frågor tas fram som kommunen kan ställa sig kring ägarstyrning, konkurrensrätt, marknadskunskap. Ev bör man ha med deltagare som kan prata om stadsnät och marknad.

Kriterier för att välja en pilotkommun

Gruppen är eniga om att det är viktigt att i god tid testa konceptet genom att genomföra ett pilot-projekt tillsammans med en kommun.

En kort diskussion hölls om vilka kriterier som är viktiga vid val av pilotkommun;

- Viktigt att hitta en kommun som har stort intresse av att genomföra programmet och som accepterar att underlaget inte är helt färdigt.
- Kommunen behöver vara beredd på att agera bollplank.
- Viktigt att arbeta med en bredbandskoordinator som har stort intresse/ ser stort värde i att genomföra programmet hos kommun i den egna regionen.
- Kommunen behöver vara av lagom storlek. Ej för stor kommun.

I vilken utsträckning kan de organisationer som deltar i arbetsgruppen bidra för att ta fram underlag?

En kort diskussion hölls kring huruvida de deltagande organisationerna kan bidra med resurser/tid för att producera material till Bredbands-boosten. Hos flera organisationer fanns ett intresse av att delta i arbetet. Dock osäkert hur mycket tid resp. organisation har möjlighet att bidra med.

Kommande möten

Arbetsgruppens kommande möten hålls;

- Möte 4: 24 januari – hos SKL, Hornsgatan 20, Stockholm.
- Möte 5: 8 mars – hos SKL
- Möte 6: 11 april – hos SKL
- Möte 7: 16 maj – hos SKL

Mötets avslutande

Gunilla Glasare avslutade mötet och tackade för engagemanget.